

الحمد لله
يا رحمن الرحيم

عنوان کارگاه
روش ها و ابزارهای انتخاب موضوع پژوهش

سخنران
نگین شکرزاده هشتروندی
دانشجوی دکتری گروه علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه الزهراء (س)
Negin.shokzadeh94@gmail.com

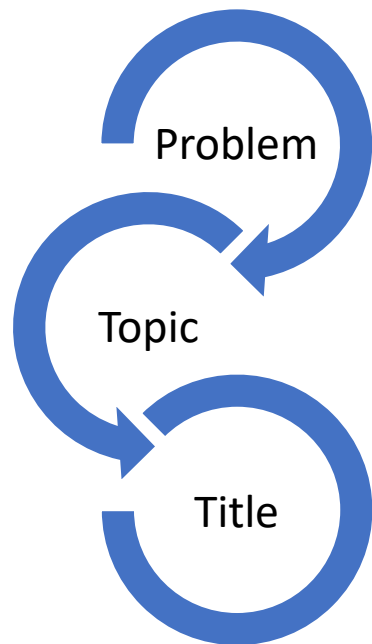
هفته پژوهش سال ۱۴۰۰

سرفصل‌های کارگاه

- آسیب شناسی پژوهش های فعلی
- مولفه های اصلی انتخاب موضوع پژوهش
- ایده پردازی در فرایند پژوهش
- خلاقیت و نوآوری در انتخاب موضوع پژوهش
- نقش دانش موضوعی در انتخاب موضوع
- روش های انتخاب کلیدواژه مناسب
- ابزارهای انتخاب موضوع
- جمع بندی و پرسش و پاسخ

آسیب شناسی پژوهش های فعلی

- تکرار و اشباع در یک موضوع
- مسئله سازی بدون توجه به شکاف های پژوهشی
- مطالعه ناکافی و سطحی نگری در پژوهش
- برونداد-محور شدن پژوهش ها و فاصله گرفتن از بدنه جامعه
- فقدان توجه به خلاقیت و نوآوری در انتخاب موضوع پژوهش
- عدم کارایی و سودمندی پژوهش های انجام شده

رسالت پژوهش

هدف و رسالت پژوهش تولید دانش نو و کاربردی برای فهم و حل مسائل است.

پژوهش ماهیتاً حول یک مسئله طراحی می‌شود (نه یک موضوع)

مسئله در پژوهش، شکاف دانشی‌ای است که پر کردن آن ضروری است.

شکاف دانشی هم به نبود یا ناکافی بودن دانش در موضوعی مشخص اشاره دارد که باعث بروز مسئله شده است.

شکاف دانشی ادعایی است علمی و مستدل که پژوهشگر درباره ناکافی بودن دانش در حوزه مورد مطالعه‌اش مطرح می‌کند.

بر پایه این استدلال علمی، پژوهشگر پژوهش خود را برای پر کردن این شکاف (یا تولید دانش موردنیاز) پیشنهاد می‌دهد.

بدون تحلیل و نقد علمی متون و پیشینه پژوهش و بدون ارائه نتیجه این نقد در بخش بیان مسئله، بیان علمی مسئله

غیرممکن و فاقد اعتبار است.

مولفه های پژوهش مولد

ایده پردازی

خلاقیت و نوآوری

دانش موضوعی

ایده پردازی

ایده پردازی فرایندی خلاق است که برای تولید تعداد زیادی ایده در یک موضوع خاص به کار می رود.

ایده پردازی نوعی تصور ذهنی بوده که در شرایط کمبود و نیاز، ارائه می شود.

گامی موثر برای رشد و پیشرفت از شرایط فعلی است.

برای ایده پردازی ناب باید ذهنتان را در هر شرایطی تقویت کنید.

برای ایده پردازی کافی است با اعتماد به نفس کافی و شناخت پیرامون خود شرایطی را برای مغزمان به وجود آوریم تا

جوانه ی ایده خود را شکوفا کنیم.

ایده پردازی با خیال بافی متفاوت است.

اصول ایده پردازی

- ایده بد و ناکارآمد وجود ندارد.
- همه ایده‌ها را یادداشت کنید.
- به اطرافتان بیشتر دقت کنید.
- پرسشگری در خصوص موضوعات را فراموش نکنید.
- از روزمرگی فرار کنید.
- طوفان فکری راه بیندازید.
- هر چه تعداد ایده‌ها بیشتر باشد غربالگری ایده‌ها بهتر انجام می شود.

روش های ایده پردازی

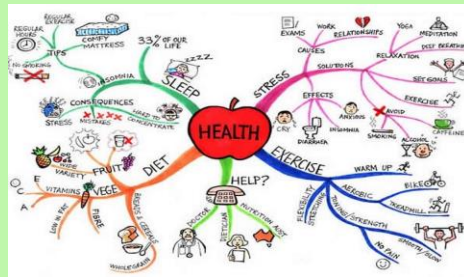
طوفان فکری

راه حل متفاوت برای یک موضوع خاص
تأکید روی کمیت ایده ها نه ایده ها
بیان آزادانه نظرات و ایده ها
تنظیم طوفان فکری به صورت فردی و گروهی

نقشه ذهنی

ترسیم گرافیکی ایده ها
بررسی ارتباط میان بخش های مختلف
ایجاد شبکه ای از روابط

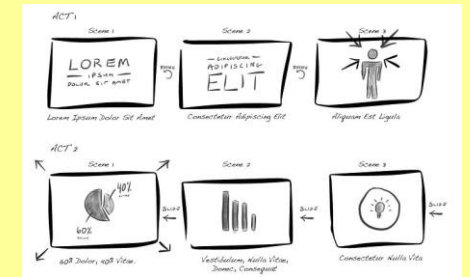

SCAMPER

S: substitution
C: combine
A: Adapt
M: magnify, modify
P: put to other uses
E: elimination
R: Reverse

استوری برد

یک تکنیک توسعه یافته برای کشف و توضیح یک ایده
یک داستان تصویری برای رسیدن به یک ایده خاص
دستیابی به اطلاعات بیشتر در رسید به ایده

ابزارهای ترسیم نقشه ذهنی

<https://www.mindmeister.com/>

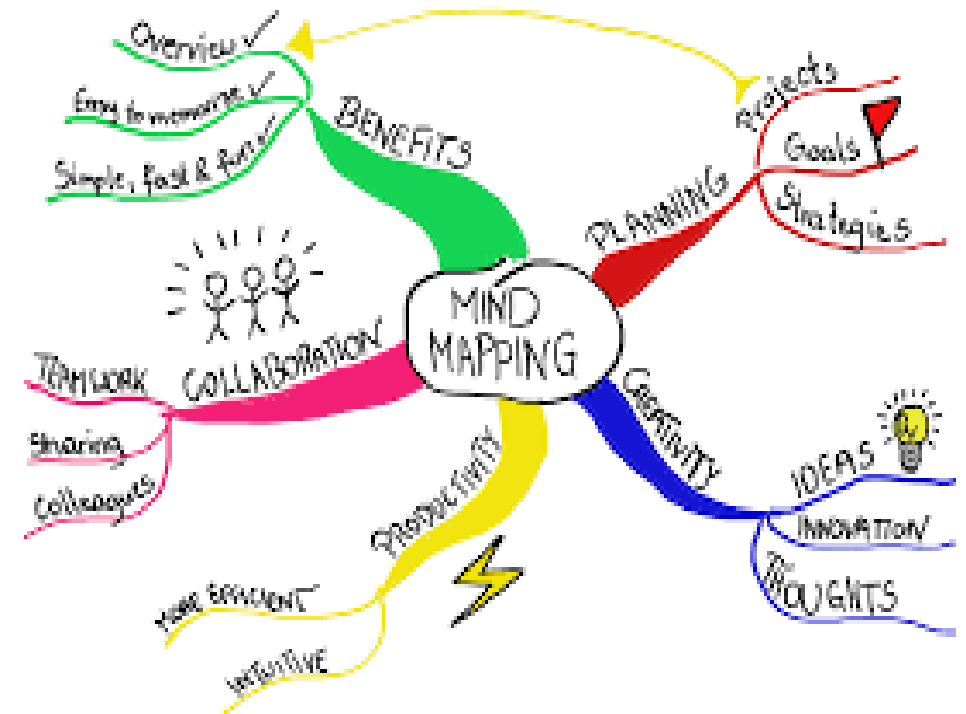
<https://www.xmind.net/>

<https://www.mindmup.com/>

<http://www.mindlyapp.com/>

<https://www.mindmup.com/>

<https://stormboard.com/>

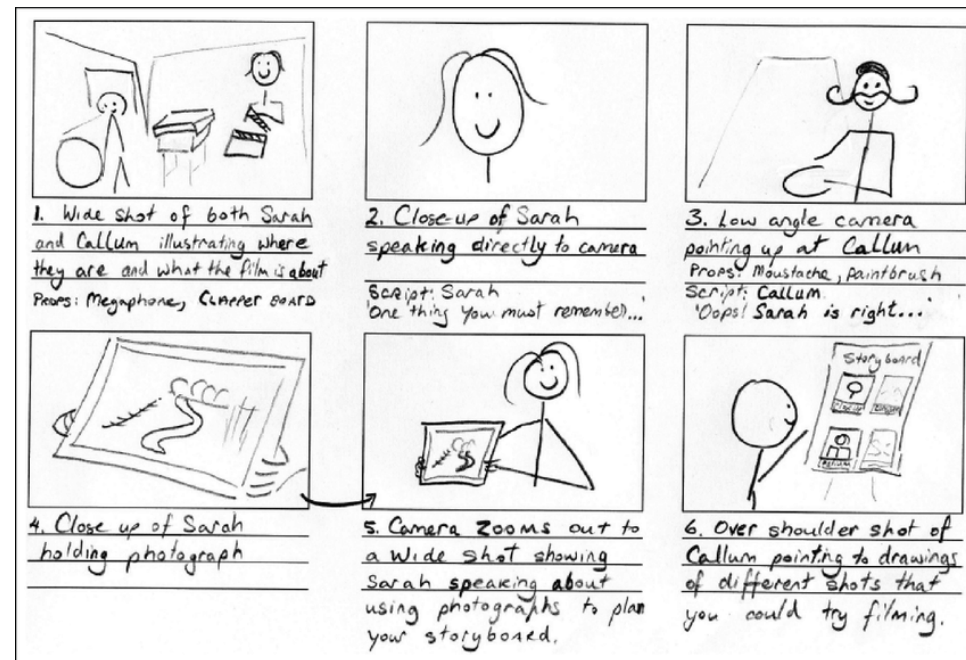
ابزارهای ترسیم استوری برد

<https://www.storyboardthat.com/>

<https://www.canva.com/create/storyboards/>

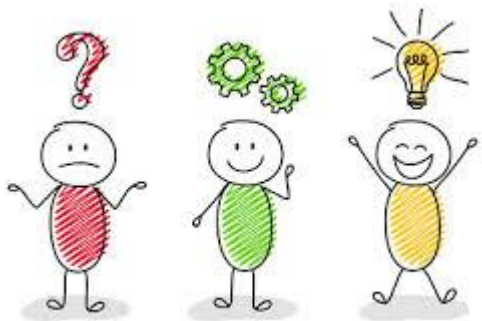
<https://boords.com/>

https://www.celtx.com/storyboard_template.html

خلاقیت و نوآوری

خلاقیت به معنای چیزی است که وجود ندارد و یا اگر وجود دارد لازم است بازنگری هایی روی آن صورت گیرد. ماهیت نوآوری، ایجاد تغییر در محصولات و تبدیل ایده ها به منابعی کاربردی از طریق روشی نو، با هدف پاسخگویی به بازارهای جدید و نیازهای متغیر جامعه کاربران است. نوآوری تنها دربرگیرنده محصولات جدید نیست بلکه خدمات (به منزله بخشی مهم از اقتصاد جوامع) را نیز در بر می گیرد. ابعاد نوآوری: نوآوری در محصول، نوآوری در فرآیند، نوآوری در موقعیت و نوآوری در پارادایم.

پیش نیازهای خلاقیت و نوآوری

تجزیه مفهوم به عناصر تشکیل دهنده آن
شناسایی ارتباط میان اجزای یک مفهوم
نگاه کل گرا به موضوع
شناسایی ارتباط برونی

فرایندی شناختی است
ارزیابی هدفمند اجزای یک مفهوم
دیدگاه انتقادی به عناصر تشکیل دهنده مفهوم
شناسایی نقاط قوت و ضعف
وزن دهی به مولفه ها

ترکیب و ایجاد مفهومی جدید
کشف روابط میان یک یا چند مفهوم
فرایند خلق مفهومی اصیل و جدید
انعطافپذیری، تخیل، طوفان فکری از
مهارت های اصلی آن است.

به عقیده برگ کوئیست (۲۰۰۱) در فرایند خلاقیت چهار مرحله پیوسته وجود دارد که عبارت اند از:

□ آمادگی، تدارک و یا تهמיד (Preparation)

□ شکل دادن پروراندن (Incubation)

□ وضوح بخشیدن، تشریح (illumination)

□ تأیید و اثبات (Verification)

از اصلی‌ترین مولفه‌های ایده پردازی دانش موضوعی است.

براساس علاقه خود یک حوزه موضوعی خاص را انتخاب کنید.

پژوهش‌های خود را در آن حوزه انجام دهید تا بتوانید در یک حوزه صاحب نظر شوید.

برای گسترش دانش موضوعی لازم است، منابع پایه همانند کتاب‌ها و مقالات دایره المعارفی آن حوزه را مطالعه کنید.

سپس به ردپای توسعه یک حوزه مقالات اصلی و پر استناد آن موضوع را مورد مطالعه قرار دهید.

در گام بعدی لازم است صاحب‌نظران و متخصصان آن حوزه را بشناسید.

در مرحله بعدی مقالات پژوهشی و پر استناد یک حوزه را بررسی کنید.

A dramatic landscape with a river flowing through a valley towards a distant castle under a cloudy sky. The scene is bathed in a cool, blue-green light, with the river reflecting the sky. The castle is a small, dark silhouette on a hill in the distance. The sky is filled with large, white clouds against a darker blue background. The overall mood is serene yet powerful.

If I have seen further than others, it is by
standing upon the shoulders of giants.

Isaac Newton

یافتن کلمات کلیدی

- مفاهیم اصلی موضوع خود را شناسایی کنید
- مترادف‌ها و متضادهایی متناسب با موضوع خود را بیابید
- به پایگاه‌های استنادی مراجعه کنید
- کلیدواژه‌های به کار رفته در مقالات مرتبط را شناسایی کنید
- از ابزارهای کتابشناختی همانند پایگاه مستندات موضوعی کتابخانه ملی و اصطلاحنامه‌های موضوعی استفاده کنید

دیگر ابزارهای یافتن کلمات کلیدی

Google Keyword Planner

Jaxxy

Google Ai

Google Trends

صفحه نخست « صفحه اصلی خدمات پیوسته » جستجوی مستندات « جستجو پیشرفته

مرور

چند فیلدی

پیشرفته

ساده

ساختار

جستجو در

▼	واژه (ها)	
▼	واژه (ها)	
▼	واژه (ها)	

▼	همه مستندها	
▼	همه مستندها	و ▼
▼	همه مستندها	و ▼

تعداد رکورد در هر صفحه 20 ▼

جستجو پاک کن

▼	همه موارد	نوع مستند
همه موارد		
نام شخص		
موضوع		
نام تنالگان		
نام خاندان		
نام جغرافیایی		
عنوان قراردادی		
نام/عنوان		
عنوان قراردادی مشترک		
نام/عنوان قراردادی مشترک		
ناشر		

• تازه ها

• راهنمای کاربران

• تماس با ما

• گزارش آماری انواع ماده

• تازه ها

• راهنمای کاربران

• تماس با ما

• گزارش آماری انواع ماده

مورد جستجو : (همه مستندها(ت:وب معنایی)

نام پایگاه : سرور مرکزی

تعداد رکوردها : ۵ از ۱۱۷۱۶۲۷

مرتب سازی

حوزه

سطح دوم

نظام موضوعی

مرتب سازی بر اساس مرتب سازی بر اساس

مستند

☐ نوع مستند

وب معنایی

☐ موضوع

وب

☐ موضوع

وب معناساختی

☐ موضوع

وب معنایی

☐ موضوع

روش شناسی های رایانش

☐ موضوع

بازنشانی

20

تعداد رکورد در هر صفحه

صفحه 1 از 1

5---- 0

برو به صفحه

ذخیره ، چاپ یا ارسال پست الکترونیکی

قسمت انتخاب شده

انتخاب رکوردهای جستجو

ارسال

ارسال نتایج جستجو به پست الکترونیکی

فرمت برجسبی

انتخاب فرمت نتایج جستجو

ذخیره یا چاپ

صفحه نخست * صفحه اصلی خدمات پیوسته * جستجوی مستندات * جستجو پیشرفته * لیست مستندات یافت شده * نمایش کامل

برجستگی

نظام موضوعی	:	اصفا
حوزه	:	اصفا - کتابداری و اطلاع رسانی
موضوع	:	وب معنایی
	:	Semantic Web
	:	الویدلالی
به جای :	:	وب معناشناختی
اعم	:	وب
شماره رکورد	:	1705045

کتابشناسی

محل نگهداری	ثبت دائم	شناسه بازیابی	جلد/ماده	نسخه	سال	چاپ	وضعیت
مخزن لاتین	۶۴-۱۳۶۲۳۱	۶۴-۳۷۹۲۸		۱	۱۳۸۰		

* تازه ها

* راهنمای کاربران

* تماس با ما

* گزارش آماری انواع ماده

فارسی

English

<https://esn.irandoc.ac.ir/fa>

آمار

راهنما

درباره

پشتیبانی: CRM@email.irandoc.ac.ir

در همه ▾

جست‌وجو

حرکت

▾ Persian

ارتقای بهداشت | جامعه‌شناسی | ریاضیات | شیمی | شیمی اول دبیرستان (آموزشی)

شیمی (هزارواژه شیمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی) | علوم زمین | علوم زیستی | علوم کشاورزی (اگرووک)

علوم کشاورزی (کب) | فنی‌مهندسی | فیزیک | قانون آیین دادرسی مدنی | قانون مدنی ایران | مدیریت بحران

نما (نظام مبادله اطلاعات علمی فنی)

مکانیک > حرکت (فیزیک)

اصطلاح مرجع

حرکت (فیزیک)

<http://www.irandoc.ac.ir/onto/irandoc-meta/Concept>

نوع

مکانیک

انتقال (فیزیک)

چرخش

سرعت

شتاب (فیزیک)

مسیرها (اجسام پرتاب شده)

نوسان‌ها (فیزیک)

انرژی جنبشی

ایستایی‌شناسی

پیشرانش

جنبش‌شناسی

حرکت‌شناسی

حرکت مولکولی

دینامیک

لختی

نیروها (مکانیک)

مفهوم اعم

مفهوم‌های اخص

مفهوم‌های وابسته

در زبان‌های دیگر

URI

این مفهوم را بارگیری کن:

motion (physics)

English

<http://www.irandoc.ac.ir/onto/irandoc/NEMA0008123>

RDF/XML Turtle JSON-LD

الفبایی

سلسله‌مراتبی

مکانیک

اندازه حرکت

انرژی (فیزیک)

ایستایی‌شناسی

جنبش‌شناسی

حرکت (فیزیک)

انتقال (فیزیک)

چرخش

سرعت

شتاب (فیزیک)

مسیرها (اجسام پرتاب شده)

نوسان‌ها (فیزیک)

حرکت‌شناسی

دینامیک

کار (فیزیک)

ماشین‌های ساده

نیروها (مکانیک)

Forecast

▼ Keyword plan

Saved keywords

Negative
keywords

Enter products or services closely related to your business

Q linked data X semantic web X data X + Add another keyword

Try not to be too specific or general. For example, "meal delivery" is better than "meals" for a food delivery business

[Learn more](#)

Enter a domain to use as a filter

 https://

Using your site will filter out services, products, or brands that you don't offer

GET RESULTS

Exclude adult ideas X

ADD FILTER

490 keyword ideas available

COLUMNS

Keyword view ▼

Keyword (by relevance)

Avg. monthly searches

Three month
change

YoY change

Competition

Ad impression
shareTop of page
bid (low
range)

Top

Keywords you provided

linked data

100 – 1K

0%

0%

Low

–

€0.71

Refine keywords X

[EXPAND ALL](#)

Brand or Non-Brand

Non-Brands, google data studio, un, qlik, tabl... ▼

 [GIVE FEEDBACK](#)

Broaden your search:

+ android

+ semantic

+ middleware

+ loterijen

+ associated data

+ geodata

+ information retrieval

Exclude adult ideas

ADD FILTER

490 keyword ideas available

Keyword view

Keyword (by relevance)

Avg. monthly searches

Three month
change

YoY change

Competition

Ad impression
shareTop of page
bid (low
range)

Top

Keyword ideas

edi

1K – 10K

0%

0%

Low

–

€0.91

nosql

100 – 1K

0%

0%

Low

–

€0.35

datastudio

1K – 10K

0%

0%

Low

–

€2.48

knome

100 – 1K

0%

0%

Low

–

€0.97

data driven

100 – 1K

+900%

0%

Low

–

€2.32

rapidminer

100 – 1K

0%

-90%

Low

–

€1.27

bigdata

1K – 10K

0%

0%

Low

–

€1.06

Refine keywords

EXPAND ALL

Brand or Non-Brand

Non-Brands, google data studio, un, qlik, tabl...

🗨️ GIVE FEEDBACK

Keywords

Alphabet Soup

Saved Lists

Search History

Search Analysis

Affiliate Programs

Brainstorm

semantic web ×

Phrase ▾

semantic web

History ▾

Find Keywords

Related ⓘ

Brainstorm ⓘ

☐ Keyword ⓘ	Avg ⓘ	Traffic ⓘ	QSR ⓘ	KQI ⓘ	SEO ⓘ	Domains ⓘ
☐ semantic web	3106	529	175	Normal	73	Upgrade
☐ semantic web stack	56	10	117	Great	94	Upgrade
☐ examples semantic web	40	7	49	Great	97	Upgrade
☐ are semantic webs	24	5		Get QSR		Upgrade
☐ semantic web technology	72	13	223	Great	81	Upgrade
☐ international semantic web conference	48	9		Get QSR		Upgrade
☐ turtle semantic web	24	5		Get QSR		Upgrade

semantic web owl

semantic wenb

semantic web overview

semantic web standards

semantic web visualization

semantic web jobs

web startup semantic web

search semantic web

semantic web search engines
evaluation

فنون انتخاب موضوع پژوهش

- مشورت با صاحب‌نظران یک حوزه موضوعی
- رفتن سراغ موضوعات داغ
- وب گردی
- عضویت در شبکه‌های اجتماعی علمی
- نقشه جامع علمی کشور
- اولویتهای پژوهشی مراکز
- مشکلات بومی
- گنج ایرانداک

مشورت با متخصصان موضوعی

افرادی که در این حوزه صاحب نظر هستند و دید گسترده و دانش بیشتری نسبت به یک موضوع دارند می توانند ما را نسبت به ابعاد مختلف موضوع ما را آشنا کنند.

ابعاد مختلف موضوع را بهتر برای ما تشریح می کنند.

با دست پر بروید نه اینکه از اساتید موضوع بخواهید.

حتما خودتان مطالعاتی داشته باشید و از شکاف های بیان شده در پژوهش های پیشین مطلع باشید.

Top Papers	Top papers	Time	Percent in academic files
	Hot papers	2 months(2 years)	./1%
	Highly cited papers	10 years	1%

مقالات داغ و پر استناد

مقالات داغ (Hot papers):

مقالاتی که خیلی سریع در مقایسه با دیگر مقالات یک حوزه موضوعی و همان بازه زمانی استناد دریافت می کنند. بدین منظور، مقالات دو سال اخیر در بازه دو ماهه مورد بررسی قرار می گیرند و انتشاراتی که بیشترین استناد را در دو ماه اخیر کسب کرده باشند به عنوان مقالات داغ و به عنوان ۰.۱٪ مقالات پر استناد شناسایی می شوند.

مقالات دارای بیشترین استناد (Highly Cited Papers):

استنادات ۱۰ سال اخیر مورد بررسی می گیرند و مقالات دارای بیشترین استناد شناسایی میشوند. این شاخص برای موضوعات و مقالاتی بیشتر کاربرد دارد که به سبب ماهیت خاص آن، سالیان سال به آنها استناد می شود.

موضوع داغ (Hot Topic)

هر موضوع یا مبحثی که در رابطه با آن بحث‌های زیادی وجود دارد و برای بسیاری از پژوهشگران و خوانندگان جالب است. به طور کلی موضوع داغ دربرگیرنده موارد زیر است:

موضوعی که هنوز جای کار و ارزش پژوهیدن دارد

پژوهش‌هایی که حالت مقایسه ای دارند.

یک معمای حل نشده در مورد جهان

موضوعاتی که در مرزهای دانش (cutting Edge) قرار دارند.

مشکلی که به راه حل‌های بهتر نیاز دارد

یکی از روش‌های خوب برای یافتن موضوعات داغ، جستجوی موضوعاتی است که برای دیگر

محققان مشکل ایجاد می‌کند.

توانایی شناسایی موضوعات داغ می تواند به شما کمک کند:

- ☐ تصمیم بگیرید که چه چیزی را مطالعه کنید
- ☐ دریافت بودجه برای تحقیق
- ☐ محققان برتر رشته خود را شناسایی کنید
- ☐ انتشارات مهم را پیدا کنید
- ☐ به دیگران توضیح دهید که چرا کار شما مهم است
- ☐ در موضوعات اثرگذار و بحث برانگیز نظر بدهید.
- ☐ اتخاذ تصمیمات هوشمندانه در یک حوزه موضوعی خاص

- ❑ در موتورهای کاوش جستجو کنید
- ❑ کنفرانس ها و نشست های تخصصی موضوع خود را بیابید
- ❑ به وب سایت های تخصصی یک رشته خاص مراجعه کنید.
- ❑ وبلاگ های استادان و افراد متخصص یک حوزه را دنبال کنید.
- ❑ وبسایت های مجلات تخصصی را بررسی کنید

ResearchGate

LinkedIn®

Quora

گنج ایرانداک

← → ↺ ganj.irandoc.ac.ir/#/

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)

گنج پایگاه اطلاعات علمی ایران

خروجنگین شکرزادهتماس با ما بیانیه‌ها راهنماپرسش‌های همیشگیبارسا در جهانآماردرباره

جست‌وجو

همه فیلدها

برای جست‌وجو، واژه یا عبارتی بنویسید.

جست‌وجوی پیشرفته

کلیدواژه‌های پرشمار

کلیدواژه‌های پربازدید

۳۸۹۷

بورس اوراق بهادار تهران

پژوهشگران پربازدید

رتبه

۱

عادل آذر

گنجینه‌ها

شمار مدارک

انتخاب موضوع پژوهش

یک پژوهش موفق و اثرگذار با انتخاب یک موضوع مناسب شروع می‌شود. با یک موضوع کلی تر جستجوهای خود را شروع کنید. سیاهه ای از مواردی که در مورد موضوع کلی میدانید یادداشت کنید. از میان موارد یادداشت شده، جالب ترین مورد را انتخاب کنید. اطلاعات زمینه ای و پایه در مورد موضوع مورد علاقه خود پیدا کنید. کتاب ها و مقالات دایره المعارفی مرتبط را مرور کنید. موضوعات را بی درنگ رد نکنید. در کنفرانس های مرتبط شرکت کنید. به جستجوی مقالات پژوهشی مرتبط بپردازید. مقالات مرتبط را در پایگاه های استنادی بیابید و تعداد استنادات آنها را بررسی کنید. سعی کنید هر روز یک مقاله در حوزه موضوعی مورد علاقه خود بخوانید. پس از کسب دانش موضوعی لازم، موضوع کلی خود را به موضوع خاص تر تبدیل کنید.

ابزارهای انتخاب موضوع پژوهش

- کتابخانه‌ها
- پایگاه های استنادی و اطلاعاتی (WoS, Scopus, Google Scholar, ISC)
- خبرگزاری ها (Google news,)
- کنفرانس‌ها
- رویدادهای اخیر حرفه
- درس‌ها و دوره‌های کلاسی

معیارهای انتخاب موضوع پژوهش

- ☐ به علاقه، توانمندی و کشش علمی خود هنگام انتخاب موضوع پژوهش توجه کنید.
- ☐ در شناسایی مشکلات و نیاز بافت هدف خود خلاقیت داشته باشید.
- ☐ اگر «خب که چی؟» پژوهش شما نامعلوم است، به احتمال زیاد پژوهش شما اصلاً مسئله‌ای را طرح نکرده است.
- ☐ حتماً به شکاف پژوهش توجه داشته باشید و از گمانه زنی‌ها دوری کنید.
- ☐ پژوهش پذیر بودن موضوع خود را با در نظر گرفتن زمان در اختیار، تحلیل کنید.
- ☐ دسترس پذیری منابع و اطلاعات مورد نیاز برای انجام پژوهش را مدنظر قرار دهید.
- ☐ ملاحظات اخلاقی و عرف جامعه را هنگام انتخاب موضوع در نظر داشته باشید.

پرسش های انتخاب موضوع پژوهش

- مسئله اصلی پژوهش من چیست؟
- ذی نفعان مسئله پژوهشی من چه کسانی هستند؟
- دیگران چه کارهایی برای حل مسائل مشابه با کار من انجام داده اند و چرا این پژوهش ها ناکافی بوده است؟
- راه حل پژوهش من برای مسئله مورد توجه چیست؟
- نوآوری رویکرد پژوهش من چیست؟
- پژوهش من چقدر زمان بر است؟
- چگونه می توانید نشان دهید که این یک راه حل مناسب است؟

- <https://www.researchgate.net/publication/343683240> Strategies for Selecting a Research Topic
- <https://www.researchgate.net/publication/342738154> How to choose research topic
- <https://www.researchgate.net/publication/275462988> Critical thinking as an educational ideal
- <https://www.msrt.ir/file/download/page/1488284345-m01.pdf>

سپاس از توجه شما بزرگواران

Negin Shokrzadeh Hashtroudi

Ph.D. Student in Information Science, Alzahra University, Tehran, Iran

Negin.shokrzadeh94@gmail.com

<https://www.researchgate.net/profile/Negin-Shokrzadeh-Hashtroudi-2>

<https://orcid.org/0000-0002-6112-4731>

<https://scholar.google.com/citations?user=DQAm0z0AAAAJ&hl=en>